

3. Підпригора О.А. Основи римського приватного права: підручник для студентів юрид.вузів та факультетів. Київ : Вентурі. 1997. 336 с.

4. Пергамент А. Установление отцовства в судебном порядке. *Социалистическая законность*. 1971. № 7. С. 34–38.

5. Маслов В.Ф., Подопригора З.А., Пушкин А.А. Действующее законодательство о браке и семье. Харьков : Вища школа. 1974. 200 с.

6. Ванеева Л. О вероятности в гражданском судопроизводстве. *Правоведение*. 1969. № 2. С. 90-97.

7. Недбайло П.Е. Система юридических гарантий применения советских правовых норм. *Правоведение*. 1971. № 3. С. 44–53.

8. Шахматов В.П. Законодательство о браке и семье (Практика применения, некоторые вопросы теории). Томск : Изд-во Томск. ун-та. 1981. 210 с.

УДК 349.24 (477)

*Жулкєвська Оксана,
студентка ННІ №1 НАВС
Науковий керівник: Полішко Наталія,
старший викладач кафедри цивільно-
правових дисциплін НАВС*

ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ПРАЦІ ОСІБ ЗІ ЗНИЖЕНОЮ ПРАЦЕЗДАТНІСТЮ В УКРАЇНІ В СВІТЛІ МІЖНАРОДНИХ СТАНДАРТИВ ТА ЗАРУБІЖНОГО ДОСВІДУ

В основі політики соціальної держави, якою згідно з Конституцією є Україна, лежить створення умов, які б забезпечували гідне життя і вільний розвиток усіх громадян. В умовах реформування трудового законодавства, у світлі змін економічного і соціального життя нашої держави, які зумовили посилення дискримінаційних тенденцій, актуальним є питання регулювання праці осіб, які не можуть на рівних конкурувати з іншими працівниками на ринку праці.

У зв'язку з цим нагальною є потреба проаналізувати те, які саме чинники обумовлюють особливості правового регулювання праці такої категорії працівників, як особи зі зниженою працездатністю.

До категорії осіб зі зниженою працездатністю, що потребують особливого правового регулювання, відносять осіб, які за медичним висновком потребують надання їм легшої роботи, та інвалідів.

У національному законодавстві недоцільно оперувати такими термінами, як «інваліди», «особи з обмеженими фізичними і розумовими можливостями», «особи з обмеженою працездатністю», для означення осіб зі стійким розладом функцій організму, зумовленими захворюванням, травмою (її наслідками) або

вродженими вадами розумового чи фізичного розвитку, що призводить до обмеження нормальної життєдіяльності, вимагає потребу в соціальній допомозі й посиленому соціальному захисті таких осіб, а також вжиття з боку держави відповідних заходів для забезпечення законодавчо встановлених прав.

Громадяни мають рівні конституційні права і свободи, є рівними перед законом. Не може бути привілеїв чи обмежень за ознаками раси, кольору шкіри, політичних, релігійних чи інших переконань, статі, етнічного чи соціального походження, майнового стану, місця проживання, за мовними та іншими ознаками [1, ст. 24].

Якщо у кримінальному чи адміністративному праві стан здоров'я беруть до уваги, визнаючи особу неосудною, що веде до фактичної втрати правосуб'єктності, а у цивільному праві він може бути використаний під час визнання особи за рішенням суду обмежено дієздатною чи недієздатною, то у трудовому праві стан здоров'я має зовсім інше значення. Йдеться не про стан здоров'я як юридичний факт, що може бути підставою для припинення, наприклад, трудового договору чи переведення на легшу роботу, а власне про стан здоров'я як одну із характерних ознак суб'єкта трудового права – працівника [3, с. 75].

Згідно зі ст. 43 Конституції України кожен має право на працю, що включає можливість заробляти собі на життя працею, яку він вільно обирає або на яку вільно погоджується [2, ст. 24].

Здоровій людині реалізувати право на працю, гарантоване Конституцією України, не так складно. Вона сама може обрати собі професію, рід занять, місце роботи згідно із покликанням, професійною підготовкою, освітою, укласти трудовий договір. Особам же зі зниженою працездатністю реалізувати своє бажання працювати було б важко без створення належних умов для використання їх праці [4; 5, с. 191-192].

У зв'язку з цим правове регулювання суспільних відносин, охоплених сферою дії трудового права, характеризується певною специфікою. Вона полягає у тому, що на практиці ми маємо справу із двома групами норм. З одного боку, є норми загального характеру, які закріплюють правове становище усіх без винятку працівників, чим забезпечується єдність правового регулювання у цій сфері. З іншого боку, існують (і повинні існувати надалі) норми, які враховують особливості праці різних категорій працівників [6, с. 24].

Відповідно до ст. 170 КЗпП України працівників, які потребують за станом здоров'я надання легшої роботи, роботодавець повинен перевести, за їх згодою, на таку роботу відповідно до медичного висновку тимчасово або без обмеження строку та в разі потреби встановити скорочений робочий день чи неповний робочий тиждень і створити пільгові умови праці. При переведенні за станом

здоров'я на легшу нижче оплачувану роботу за працівниками зберігається попередній середній заробіток протягом двох тижнів з дня переведення, а у випадках, передбачених законодавством, попередній середній заробіток зберігається на весь час виконання нижче оплачуваної роботи або надається матеріальне забезпечення за загальнообов'язковим державним соціальним страхуванням [2, с. 170].

Варто зазначити, що як у інших державах світу, так і в Україні, старіння населення стало помітним явищем, вплив якого на хід соціального, економічного і культурного розвитку нашої держави не отримав всебічної оцінки.

Важливе місце належить підготовленій у рамках Ради Європи Європейській соціальній хартії – міжнародній угоді, яка відображає цілі й принципи європейської соціальної політики, гарантує основні соціальні права людини. Хартія передбачає захист істотних прав, у тому числі й осіб похилого віку [4, с. 7].

Погляди на місце і роль осіб похилого віку найбільш повного вираження отримали у Принципах ООН стосовно осіб похилого віку, які були прийняті Генеральною Асамблеєю ООН в 1991 р. (резолюція 46/91).

Між змістом цього документу і положеннями Європейської соціальної хартії є багато спільного. Зазначені принципи були об'єднані у п'ять груп: незалежність, догляд, дієвість, реалізація внутрішнього потенціалу, гідність [7].

З огляду на це акцент на правах людини підвищує роль загально-цивілізаційних, загальнодемократичних цінностей, міжнародних трудових стандартів, які закріплені в актах ООН, МОП, Ради Європи, Європейського Союзу.

Отже, стан здоров'я є однією із ознак, яка визначає ступінь працездатності особи. У зв'язку із цим ми можемо виділити окрему групу працівників – осіб зі зниженою працездатністю. Правове регулювання зазначеної категорії працівників характеризується єдністю і диференціацією. Тому вбачаємо необхідність у подальшому дослідженні зазначеної проблеми.

Список використаних джерел:

1. Конституція України: [Електронний ресурс]. режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua>

2. Кодекс законів про працю України: [Електронний ресурс]. режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua>

3. Трудове право України: академічний курс. За ред. П.Д. Пилипенко. Київ : Ін Юре, 2006. 375 с.

4. Міжнародний захист права і свободи людини: зб. документів. Уклад. та авт. вступ. ст. Г.М. Дрібників. Москва : Юридична література. 1990. 661 с.

5. Панкін М.Є. Пільги робітникам та службовцям. М.Є. Панкін. Москва : Профіздат, 1979. С. 191-192.

6. Курінний А.М. Трудове право: шляху до ринку / А.М. Курінний. Москва: Справа. 1997. С. 24.

7. Резолюція Генеральної Асамблеї ООН від 16 грудня 1991 р. № 46/91 «Здійснення Міжнародного плану дій з проблем старіння та пов'язаних з ним заходів»: [Електронний ресурс] режим доступу: <http://law.edu.ru/norm/norm.asp?normID=1312106>.

УДК 347.926 : 355.45

*Задорожна Анастасія,
кандидат юридичних наук,
викладач кафедри цивільно-правових
дисциплін НАВС*

РЕАЛІЗАЦІЯ ПРАВА НА СУДОВИЙ ЗАХИСТ В УМОВАХ ПРОВЕДЕННЯ ОПЕРАЦІЇ ОБ'ЄДНАНИХ СИЛ

Одне із найбільш актуальних питань протягом всього існування людства залишається питання прав людини, можливість їх реалізації та захисту. Утвердження, забезпечення, реалізація прав людини є важливим показником, що вказує на демократичність та соціальність держави, а також на те, що така держава є правовою.

Конституцією України передбачається низка гарантій прав людини і громадянина, однією із яких є право судового захисту, що встановлено статтею 55 Конституції України. Відповідно до зазначеної статті права і свободи людини і громадянина захищаються судом [1].

В сфері цивільного судочинства реалізація цього права пов'язана, зокрема, із застосуванням процесуальних норм про підсудність, які розмежовують компетенцію судів зі здійснення правосуддя у конкретних цивільних справах.

Розмежування компетенції судових органів щодо розгляду юридичних справ завжди було одним із найбільш складних напрямів наукових досліджень. Це пояснюється тим, що таке розмежування має на меті забезпечити оптимальний розподіл судових справ між судами й повинно здійснюватись за чіткими та прозорими критеріями, застосування яких не повинно породжувати труднощі у суб'єктів цивільних процесуальних відносин.

Окупація РФ Криму та проведення АТО та ООС на Сході України не могло не позначитися на інституті підсудності цивільного процесу, так як доступ до судів АРК, м. Севастополя та окремих судів Донецької і Луганської областей Україною тимчасово втрачений. У зв'язку з цим були прийняті спеціальні законодавчі акти, які визначають процедури розгляду та вирішення цивільних справ, які